

2019-12-05
Ju2019/04064/KRIM**Justitiedepartementet**Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm

Uppdrag till Brottsförebyggande rådet att studera narkotikamarknader i Sverige

Regeringens beslut

Regeringen ger Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att studera narkotikamarknader i Sverige, inbegripet illegal handel med narkotikaklassade läkemedel. Studien ska omfatta den öppna gatuförsäljningen och handeln över internet, och i den mån det är möjligt även belysa andra typer av narkotikamarknader. I uppdraget ingår att exempelvis belysa marknadernas organisation och aktörer samt hur distributionen och försäljningen äger rum. Studien ska också belysa kopplingar mellan narkotikamarknaderna och annan brottslighet i kriminella miljöer. Brå ska redovisa hur rättsväsendets och samhällets motåtgärder skulle kunna stärkas för att minska tillgången till narkotika.

Brå ska inom ramen för uppdraget inhämta synpunkter från Polismyndigheten, som har i uppdrag att förstärka bekämpningen av illegal handel med narkotika (Ju2019/02681/PO), Tullverket, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten, som har i uppdrag att inför arbetet med en förnyad ANDT-strategi föreslå åtgärder som syftar till att stärka ett kunskapsbaserat narkotikaförebyggande arbete (S2019/04314/FS). Uppdraget ska redovisas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 1 juni 2021.

Bakgrund

Sverige har sedan lång tid tillbaka och i politisk enighet haft en vision om ett narkotikafritt samhälle. Det är viktigt med en balans mellan olika insatser inom narkotikaområdet där fokus läggs på att minska såväl tillgången till och efterfrågan på narkotika som på att utveckla vård och stöd till personer i missbruk och beroende. Narkotikabrottsligheten påverkar hela samhället,

och bidrar till stora problem på både individ- och samhällsnivå. Marknaderna för narkotika är dessutom både föränderliga och gränsöverskridande.

Brå studerade för drygt tio år sedan narkotikamarknaderna i tre rapporter (2005:11, 2007:4, 2007:7). Rapporterna gav en bild av marknadernas organisation, roller, distribution och ekonomihantering. Det finns tecken på att narkotikamarknaderna har förändrats sedan dess. På allt fler platser i landet förekommer i ökad utsträckning en förhållandevis öppen handel med narkotika. Även försäljningen av narkotika över internet har ökat. Vilka substanser som säljs förändras också över tid, till exempel har den illegala handeln med narkotiska läkemedel ökat kraftigt. Som en konsekvens av detta är aktörerna och rollerna inom narkotikahandeln delvis andra än tidigare.

Även konsekvenserna av narkotikabrottsligheten ser delvis annorlunda ut idag. Narkotikahandel är en central del av de kriminella nätverkens aktiviteter, och utgör inte sällan en huvudsaklig inkomstkälla i den kriminella verksamheten. Inkomsterna används för investering och finansiering av kriminella upplägg inom såväl narkotikahandeln som andra brottsområden. En skillnad mot tidigare är att det under de senaste åren har skett en kraftig ökning av skjutvapenvåld mellan kriminella, som ofta har sin grund i konflikter relaterade till narkotikamarknaderna. Förekomsten av narkotika har också kommit att påverka den upplevda tryggheten i lokalsamhället negativt, bland annat genom den öppna narkotikaförsäljning som pågår i vissa områden.

Utvecklingen innebär förändrade förutsättningar för narkotikabrottsligheten, men också för samhällets förmåga att bekämpa den. För att kunna utforma så effektiva åtgärder som möjligt mot narkotikamarknaderna finns det behov av uppdaterad kunskap. Brå får därför i uppdrag att studera

narkotikamarknadernas organisering och deras koppling till annan brottslighet, samt hur rättsväsendets och samhällets motåtgärder skulle kunna stärkas.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Emma Ekström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/PO, Å, L4, L5
Finansdepartementet/BA, SKA
Socialdepartementet/FST, FS
Arbetsmarknadsdepartementet/IAS
Folkhälsomyndigheten
Kriminalvården
Polismyndigheten
Socialstyrelsen
Statens institutionsstyrelse
Tullverket
Åklagarmyndigheten
Sveriges kommuner och regioner